

”Olen kiitollinen saamastani tuesta. Kiitos!”

-Kooste VOIKUKKIA-vertaistukiryhmien loppupalautteesta 2019

Kooste laadittu 25.2.2020

Sijoitettujen lasten vanhempien vertaistukiryhmässä on 4-8 osallistujaa. Ryhmätapaamisia on noin 10, joista jokaisella on oma teema. Ryhmää ohjaa kaksi koulutettua ammattilaista. Usein mukana on myös vertaisohjaaja, itse ryhmän käynyt ja ryhmänohjaajaksi kouluttautunut vanhempi.

VOIKUKKIA-vertaistukiryhmän viimeisellä ryhmäkerralla ryhmäläisiltä kerätään palaute lomakkeella. Palautelomakkeessa kysytään taustatietoja sekä mielipiteitä väittämien muodossa ja pyydetään avointa palautetta.

Pääasia palautteen keräämisessä on kuulla osallistujilta, mikä ryhmässä toimi, mikä ei toiminut sekä miten vanhemmat ovat kokeneet ryhmän vaikuttaneen. Tuloksia käytetään ryhmämallin ja ohjaajakoulutuksen parantamiseen sekä ohjaajien hyödyksi.

Tähän koosteeseen on koottu taustatietoja, vastaukset väittämiin ja osa avoimista palautteista.

Lukuja vuoden 2019 ryhmäpalautteista

VOIKUKKIA-toiminnan arvion mukaan vertaistukiryhmään osallistui vuonna 2019 noin 120 vanhempaa ilmoitettujen ryhmien määrästä päätellen. Ryhmäpalautteita VOIKUKKIA-toiminnalle saapui kuitenkin vain 29, joka on melkein puolet vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Vastaajista naisia oli 26 ja miehiä 3.

Valtaosa vastaajista (20) oli saanut tiedon ryhmästä lastensuojelun työntekijältä kuten jo vuosia. Muita tiedonsaantikanavia olivat voikukkia.fi-sivut (5), sosiaalinen media (4), sukulainen tai ystävä (2), perhetyöntekijä (1), työterveyspsykologi (1), psykoterapeutti (1), perhetukikeskus (1), aiemmin samassa ryhmässä ollut (1) ja esite (1). Yksi vastaajista oli saanut tiedon kysymällä lastensuojelun työntekijältä.

Vastaajista 9 kertoi, että ryhmässä vieraili kokemusasiantuntijavanhempi ja 16, että ryhmässä vieraili muu henkilö kuten johtava sosiaalityöntekijä / lastensuojelun sosiaalityön tai kehittämissyksikön päällikkö (8), psykologi (2), sosiaalityöntekijä (1) tai huostaanotettu nuori (2). Valtaosa avoimista palautteista kertoi siitä, että vierailijan käynti oli koettu hyödylliseksi, mutta myös muutama kehittämissidea kerrottiin.

”Molempien vierailijoiden kohdalla aika tuntui olevan liian lyhyt. (2 h)

Kokemusasiantuntijan vierailu henkisesti ja psyykkisesti erittäin hyödyllinen.”

”Oli todella hyvä, että johtavan tason ihminen tuli vierailulle ja kertoi kehitysnäkökulmia, joita työn alla on ja oli kiinnostunut kuulemaan meidän näkökulmia, kokemuksia ja vastaamaan kysymyksiimme.”

”Uskomaton selviytymistarina, silmiä avaavaa. Heidän tarina oli surullinen, mutta lohduttava, ihminen voi selvitä valtavistakin menetyksistä.”

Ryhmäkokemukset ja ryhmän ohjaus

Vastaajista 19 kertoi yhden ohjaajista olleen vertaisohjaaja. Lähes kaikki vertaisohjaajan mukanaoloa koskevat avoimet palautteet olivat myönteisiä. Mukana oli myös pari neutraalia kommenttia ja toive siitä, että ryhmässä olisi ollut vertaisohjaaja. Yksi vastaaja koki, että vertaisohjaaja oli verrattavissa ryhmäläiseen. Avoimissa palautteissa korostui eniten, että vertaisohjan mukana olo koettiin hyvänä ja toivoo antavana.

”Vertaisohjaaja oli hyvä lisä porukkaan. Hän usein osasi sanoittaa ääneen konkreettisesti mitä yritin muille kertoa enkä löytänyt sanoja. Kannustava ja toivoo tuova elementti, että näistä kriiseistä selviää.”

”Koin hyvänä, tosi hyvänä vertaisohjaajan mukana olon. Hänellä kokemusta asioista ja myös selviytymisestä.”

Vastaajat antoivat ryhmän ohjaamisesta erinomaiset arviot. Vastaajat olivat täysin tyytyväisiä (24) tai jokseenkin tyytyväisiä (4) ryhmän ohjaamiseen. Kaikki vanhemmat arvioivat ryhmänohjaajien toimineen osallistujia kohtaan kunnioittavasti ja ystävällisesti ja tukeneen ryhmäläisiä riittävästi tapaamisten aikana ja teemojen käsittelyssä.

Vanhemmat olivat tyytyväisiä (28) tai jokseenkin tyytyväisiä (1), että osallistuivat ryhmään. Kaikki olivat kokeneet ryhmässä vallinneen luottamuksen täysin (27) tai jokseenkin (2) vanhempien kesken.

”Ryhmän jäsenet ovat olleet toisiaan kohtaan kunnioittavia ja arvostavia, vaikka kaikkien perheiden tilanteet ovat keskenään erilaisia. Olen todella tyytyväinen, että sain osallistua ryhmään. Joinakin kertoina ryhmässä on ollut raskasta olla (esim.

kuunnella muiden huostaanottokertomuksia) mutta kokonaisuutena ryhmä on palvellut minua hyvin.”

”Hyvä ryhmä ja tärkeä tapa käsitellä näitä asioita. Olen onnellinen, että löysin tämän ryhmän. Vertaistuki on olennaista kun kaikki asiat ovat omassa päässä sekaisin. Ehkä olisin kaivannut vielä enemmän negatiivisten tuntemusten käsittelyä ja sitä, miten niistä voisi päästä.”

”Olin ennakkoluuloinen, kun ensimmäiseen tapaamiseen tulin, mutta yllätyin positiivisesti ja ehdottomasti hienoin juttu oli, että sai sanoa mitä OIKEASTI ajattelen pelkäämättä, että olen kelvoton äiti.”

Suurin osa vanhemmista koki, että ryhmä auttoi ainakin jonkin verran hahmottamaan lapsen sijoitukseen liittyvää kokonaisuutta ja käsittelemään syllisyyden ja häpeän tunteita.

Elämäntilanteeseen ja tulevaisuuteen liittyvien väittämien vastaukset jakautuivat tasaisemmin eri vastausvaihtoehtoihin. Näihin vastauksiin vaikuttavat perheen ja vanhemman tilanne ennen ryhmää ja sen aikana. Valtaosa vanhemmista (24) arvioi hahmottavansa elämäntilannettaan sijoitetun lapsen vanhempana ainakin jonkin verran paremmin kuin ennen ryhmää sekä ymmärtävänsä omia (27) ja lapsensa (25) tunteita ja toimintaa ainakin jonkin verran paremmin ryhmän päätyttyä.

”Ryhmä auttoi hahmottamaan oman tilanteeni ja auttoi ymmärtämään tilanteen.

Samalla opin omasta nuoresta uusia asioita ja miten kohdata hänen vaikeuksia.

Samoin sain tietoa jälkihuollon toiminnasta ja miten nuori sen voi kokea ja mitä tukea on saatavilla.”

”Ehdottomasti pitäisi saada lisää tällaisia ryhmiä. Toi selvyttä moneen itseä askarruttaneisiin asioihin. Todella tarpeellinen ryhmä asian kokeneille.”

Vastaajista 13 kertoi yhteistyön muiden sijoitukseen liittyvien tahojen kanssa parantuneen ainakin jossain määrin ryhmän aikana. 8 oli jokseenkin tai täysin eri mieltä ja loput 7 eivät osanneet vastata tai kysymys ei koskenut heitä. Yhteistyön lähtötilanne ei selviä kysymyksenasettelusta, joten kysymykseen ovat saattaneet vastata samalla tavalla sekä yhteistyöhön tyytyväiset että ne, joilla yhteistyössä on ollut haasteita.

Suurin osa vastaajista (21) koki ainakin jossain määrin tarvitsevansa vielä vanhemmille suunnattua tukea. Vastaajilla oli mahdollisuus kertoa, millaista tukea he tarvitsisivat, 6 oli käyttänyt tätä mahdollisuutta. Vanhemmat toivoivat vertaistukiryhmää (4), vertaistukea (1), perhetyötä (1) ja perheleiriä (1). Useat olisivat toivoneet ryhmän jatkuneen pidempään.

”Paras ryhmä ikinä, vois olla useamman kerran, enemmän, enemmän.....surullista kun ryhmä loppuu, ajatukseni, mitä nyt...”

”Meillä oli aivan mahtava ryhmä pystyi puhumaan asiasta kuin asiasta. Harmitus kun tämä loppuu.”

Lähes kaikki vastaajat (28) kokivat saaneensa ryhmästä ainakin jonkin verran voimia tulevaisuuden rakentamiseen.

”Toivon että kaikki menee hyvin ja luulen että niin tapahtuu.”

”Eteenpäin mennään! Aion käyttää ajan ilman lapsia itseni kouluttamiseen, parempaan elämänlaatuun ja muiden auttamiseen. Sijaisperhe jännittää vielä vähän, mutta katotaan.”

”Henkinen jaksaminen kohentui mutta käytännön asioihin en saanut huostaanoton suhteen muutosta.”

Vastaukset ryhmäkokemuksesta:

4 = täysin samaa mieltä 3 = jokseenkin samaa mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 1 = täysin eri mieltä, 0 = kysymys ei koske minua/en osaa sanoa

Ylemmässä osassa näkyvä vastaajamäärä, toisessa prosentti.

	4	3	2	1	0	Keskiarvo
Olen tyytyväinen, että osallistuin ryhmään.	28	1	0	0	0	3,97
	96,55%	3,45%	0%	0%	0%	
Sain ryhmästä tukea omaan jaksamiseen.	19	9	1	0	0	3,62
	65,52%	31,03%	3,45%	0%	0%	
Sain ryhmästä tukea vanhemmuuteeni.	17	10	0	1	1	3,41
	58,62%	34,48%	0%	3,45%	3,45%	
Ryhmässä oli hyvä ilmapiiri. / Ryhmässä oli mukava henki ja sinne oli helppoa tulla (2018 lomakkeeseen vastanneet).	29	0	0	0	0	4
	100%	0%	0%	0%	0%	
Ryhmässä vallitsi luottamus vanhempien kesken.	27	2	0	0	0	3,93
	93,1%	6,9%	0%	0%	0%	
Vertaistuki muilta vanhemmilta oli minulle tärkeä.	23	5	0	0	1	3,69
	79,31%	17,24%	0%	0%	3,45%	
Sain ryhmässä riittävästi tilaa ja aikaa omien ajatusteni ja kokemusteni esille tuomiseen.	21	7	1	0	0	3,69
	72,41%	24,14%	3,45%	0%	0%	
Koin tullessi ymmärretyksi ryhmässä.	25	4	0	0	0	3,86
	86,21%	13,79%	0%	0%	0%	
Ryhmänohjaajat osasivat ohjata hyvin ryhmäämme.	24	4	0	0	0	3,86
	85,71%	14,29%	0%	0%	0%	
Ryhmänohjaajat toimivat osallistujia kohtaan kunnioittavasti ja ystävällisesti.	29	0	0	0	0	4
	100%	0%	0%	0%	0%	
Ryhmänohjaajat tukivat ryhmäläisiä riittävästi tapaamisten aikana ja teemojen käsittelyssä.	29	0	0	0	0	4
	100%	0%	0%	0%	0%	
Ryhmässä käsitellyt teemat olivat mielekkäitä.	21	8	0	0	0	3,72
	72,41%	27,59%	0%	0%	0%	
Ryhmänohjaajien osaaminen lastensuojelusta ja vanhempien tukemisesta oli riittävä.	22	4	0	1	2	3,48
	75,86%	13,79%	0%	3,45%	6,9%	
Mikäli tunsin syyllisyyttä lapseni sijoitukseen liittyen, ryhmä auttoi minua käsittelemään näitä tunteita.	14	12	1	1	1	3,28
	48,27%	41,38%	3,45%	3,45%	3,45%	
Mikäli tunsin häpeää lapseni sijoitukseen liittyen, ryhmä auttoi minua käsittelemään näitä tunteita.	13	9	2	0	5	2,86
	44,83%	31,03%	6,9%	0%	17,24%	

Ryhmä auttoi minua hahmottamaan lapseni sijoitukseen liittyvää kokonaisuutta.	15	12	0	0	2	3,31
	51,72%	41,38%	0%	0%	6,9%	
Elämäntilanteessani on tapahtunut muutosta parempaan ryhmän aikana tai heti sen jälkeen.	8	13	2	3	3	2,69
	27,59%	44,83%	6,9%	10,34%	10,34%	
Koen, että tarvitsisin edelleen vanhemmille suunnattua tukea/kuntoutusta. Mitä?	12	9	6	0	2	3
	41,38%	31,03%	20,69%	0%	6,9%	
Osaan tarvittaessa hakea ryhmän jälkeen lisätukea itselleni.	10	11	3	3	2	2,83
	34,48%	37,93%	10,35%	10,34%	6,9%	
Koen hahmottavani elämäntilannetta sijoitetun lapsen vanhempana paremmin nyt kuin ennen ryhmää.	12	12	3	0	2	3,1
	41,38%	41,38%	10,34%	0%	6,9%	
Ymmärrän omia tunteitani paremmin nyt kuin ennen ryhmää.	12	15	1	0	1	3,28
	41,38%	51,72%	3,45%	0%	3,45%	
Ymmärrän lapseni tunteita ja toimintaa paremmin nyt kuin ennen ryhmää.	10	15	2	0	2	3,07
	34,48%	51,72%	6,9%	0%	6,9%	
Ymmärrän sijaisperheen tai sijoituspaikan toimintaa paremmin nyt kuin ennen ryhmää.	3	11	8	2	5	2,17
	10,34%	37,93%	27,59%	6,9%	17,24%	
Koen yhteistyön muiden sijoitukseen liittyvien tahojen kanssa (esim. kunnan lastensuojelu, sijaishuoltopaikka) olevan nyt helpompaa kuin ennen ryhmää.	2	11	5	3	7	1,93
	7,14%	39,29%	17,86%	10,71%	25%	
Olen saanut ryhmästä voimia tulevaisuuteni rakentamiseen.	15	13	0	0	1	3,41
	51,72%	44,83%	0%	0%	3,45%	
Voisin suositella ryhmää myös muille vastaavassa tilanteessa oleville vanhemmille.	28	1	0	0	0	3,97
	96,55%	3,45%	0%	0%	0%	
Yhteensä	468	198	35	14	37	3,31

Palautteiden yhteenvetoa

Palautetta on kerätty vuosia samansuuntaisella lomakkeella ja tyytyväisyydestä ryhmämalliin ja sen ohjaamiseen on saatu hyvin kokonaiskuva. Tieto ryhmästä on yleisimmin tavoittanut vanhemmat lastensuojelun työntekijän kautta. Ryhmän on koettu auttavan. Vertaisilta on saatu tukea ja prosessissaan pidemmällä olevalta vertaisohjaajalta tai vierailevalta kokemusasiantuntijalta toivoa. Ohjaamiseen on oltu pääosin erittäin tyytyväisiä ja luottamus ryhmän sisällä on koettu hyväksi. Monet ovat kertoneet, että ryhmä on mahdollistanut vaikeasta asiasta puhumisen ilman tuomitusta tulemisen pelkoa. Vanhemmat painottavatkin palautteissa keskustelun ensisijaisuutta ja vuosittain pieni osa vanhemmista esittää toiveen, että menetelmät eivät veisi aikaa keskustelulta. Ryhmässä käsitellään raskaita ja herkkiä aiheita ja ryhmäkerrat voivat olla raskaita, vaikka palkitseviäkin. Ryhmäkerran loppuun voi olla hyvä ottaa jokin rentouttava hetki.

Osa ryhmäläisistä toivoisi tiettyyn tarkemmin rajattuun aihealueeseen liittyvää VOIKUKKIA-vertaistukiryhmää kuten teini-ikäisten vanhemmille suunnattua. Tarkemmin rajattuja ryhmiä on usein haastavaa toteuttaa paikallisissa ryhmissä, mutta sen mahdollisuutta selvitetään verkkoauttamisessa. Moni vanhempi toivoisi myös ryhmän jatkuvan pidempään.

Vuoden 2019 ryhmäpalautteissa korostui tyytyväisyys ohjaukseen ja ryhmään sekä vertaisuudesta saatu toivo.

Vuonna 2020 keskitytään vaikuttavuustiedon keräämiseen ryhmistä. Vaikuttavuustietoa varten vanhemmat arvioivat ryhmää edeltänyttä ja ryhmän jälkeistä tilannettaan.

Kiitos palautetta antaneille ja vanhempia tukeneille!